

POLSKO-LITEWSKI FUNDUSZ WYMIANY MŁODZIEŻY

RAPORT 2014

POLSKO-LITEWSKI
FUNDUSZ WYMIANY
MŁODZIEŻY

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

JRD
Joint Committee of the Sejm and the Lithuanian Parliament
for Social Dialogue and Youth Cooperation

Redaktor: Ewelina Miłoś
Teksty: Agata Nowacka,
Milisenta Misevičiūtė
Korekta: Paulina Piechocka
Zdjęcia: Tomasz Jelski (str. 21, pierwsze dwa zdjęcia),
archiwum FRSE (zdjęcia nadesłane przez beneficjentów
wraz z raportem końcowym).

Projekt graficzny: RZECZYOBRAZKOWE.PL

Druk: Sławomir Woźniak Smiledruk

Nakład: 600 egz.

ISBN: 978-83-64032-75-2

Wydawca:

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

ul. Mokotowska 43

00-551 Warszawa

tel. 22 46 31 000

kontakt@frse.org.pl

www.frse.org.pl

www.plf.org.pl

© Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji,
Warszawa 2015

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Publikacja sfinansowana w ramach Polsko-Litewskiego Funduszu
Wymiany Młodzieży z dotacji Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów.

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

NARODOWE INSTYTUCJE
ZARZĄDZAJĄCE

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

ul. Mokotowska 43

00-551 Warszawa

e-mail: plf@frse.org.pl

www.plf.org.pl

Departament ds. Młodzieży

przy Ministerstwie Opieki

Socjalnej i Pracy

Vivulskio St. 5, 03162 Vilnius

e-mail: info@vjrt.lt

www.jrd.lt

FRSE
FUNDACJA ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI

POLSKO-LITIEWSKI
FUNDUSZ WYMIANY
MŁODZIEŻY

5

WSTĘP

9

DOFINANSOWALIŚMY

38

SZKOLENIA, PROMOCJA, UPOWSZECHNIANIE

46

STATYSTYKI

O FUNDUSZU

Od 2007 roku Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży wspiera i organizuje działania na rzecz młodzieży zarówno w Polsce, jak i na Litwie. Swoje funkcjonowanie rozpoczął na podstawie umowy między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Republiki Litewskiej podpisanej 1 czerwca 2007 roku. Dzięki niej współpraca pomiędzy polską a litewską młodzieżą nabrała szczególnego wymiaru. Honorowymi patronami Funduszu zostali premierzy obu państw, a jego główne cele to wspieranie i finansowanie inicjatyw młodzieżowych z obu państw oraz stworzenie odpowiednich warunków do budowania współpracy między narodami Polski i Litwy. Zadaniem Funduszu jest rozwijanie przyjaznych stosunków między narodami i inspirowanie młodych ludzi oraz osób pracujących z młodzieżą do działań, które pozwolą na wzajemne zbliżenie się obu narodów.

www.plf.org.pl
www.jrd.lt

WSTĘP

Projekty dofinansowane w ramach Polsko-Litewskiego Funduszu Wymiany Młodzieży to wspaniała okazja, aby doświadczyć jedynej w swoim rodzaju przygody – poznać nowych ludzi, nauczyć się ciekawych rzeczy, a także podróżować po innym kraju. Projekty stwarzają niepowtarzalne warunki do wymiany poglądów i myśli, ponieważ biorą w nich udział osoby w różnym wieku, z różnych środowisk i z innym podejściem do otaczającego ich świata.

W rezultacie uczestnicy projektu mogą doskonalić swoje umiejętności komunikacyjne i poszerzać horyzonty. Należy także zauważyć, że działania projektu przyczyniają się do rozwoju kompetencji przydatnych do dalszego życia zawodowego. I wreszcie – działania realizowane przy wsparciu Funduszu odbywają się w atmosferze współpracy i poszanowania odmienności kulturowej, która niezwykle sprzyja podejmowaniu wspólnych inicjatyw.

Polskę i Litwę łączy kilkusetletnia tradycja i wspólna historia. Na Litwie żyje wielu przedstawicieli polskiej, a w Polsce – litewskiej mniejszości narodowej. Młodzi ludzie powinni mieć możliwość poznawania kultury swoich sąsiadów, aby wzbudzić w sobie zainteresowanie wspólnymi losami naszych narodów. Większa wiedza o naszych sąsiadach, szukanie podobieństw i łączących nas tradycji przyczyni się z pewnością w przyszłości do ściślejszej współpracy zarówno w życiu codziennym, jak i w polityce oraz biznesie.

Największym osiągnięciem Polsko-Litewskiego Funduszu Wymiany Młodzieży jest fakt, iż projekty są realizowane już od dziewięciu lat. W tym czasie wzięły w nich udział tysiące młodych ludzi, którzy realnie przyczynili się do wsparcia przyjaznych stosunków między Polską i Litwą.

URSZULA MARTYNOWICZ
*Przewodnicząca Komitetu
Polsko-Litewskiego Funduszu
Wymiany Młodzieży ze strony
polskiej*

JUSTAS PANKAUSKAS
*Przewodniczący Komitetu
Polsko-Litewskiego Funduszu
Wymiany Młodzieży ze strony
litewskiej*

PROJEKTY

W ramach ogłaszanego na początku każdego roku konkursu Fundusz wspiera projekty, które mają na celu promowanie kształcenia międzykulturowego oraz równoprawnego partnerstwa, a przede wszystkim aktywnego uczestnictwa młodzieży. Co roku dofinansowujemy ponad 30 projektów. Udział w inicjatywach wspieranych przez Fundusz jest dla wielu młodych ludzi szansą na zdobycie unikalnych doświadczeń w międzynarodowym środowisku. Projekty realizowane są przy wykorzystaniu metod edukacji pozaformalnej oraz międzykulturowej, pozwalają na nabywanie umiejętności praktycznych, kompetencji interpersonalnych, a także zdolności działania w grupie międzynarodowej.

Konkurs projektów ogłaszany jest przez instytucje zarządzające (Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – Polska; Departament ds. Młodzieży – Litwa) raz do roku w jednym, wspólnie ustalonym terminie. Co roku Komitet Polsko-Litewskiego Funduszu Wymiany Młodzieży ustala priorytety roczne. To one determinują charakter i tematykę projektu, uwzględniając potrzeby edukacyjne, kulturowe i społeczne współpracy polsko-litewskiej.

UCZESTNICY

Uczestnikami projektów mogą być młodzi ludzie w wieku 13-30 lat oraz pracownicy młodzieży. Największą liczbę beneficjentów stanowią szkoły oraz organizacje pozarządowe. Wśród realizatorów projektów znajdziemy także domy kultury, ochotnicze hufce pracy oraz uczelnie wyższe. Do zrealizowania projektu niezbędne jest także nawiązanie współpracy z organizacją partnerską i wspólne zaplanowanie oraz przeprowadzenie działań.

O dofinansowanie projektów może się starać każda organizacja niekomercyjna posiadająca osobowość prawną, której działalność związana jest bezpośrednio z pracą z młodzieżą.

→10

UCZYMY SIĘ WZAJEMNIE

Fundacja Dobra Wola, Kraków

STEREOTYPOM MÓWIMY NIE!

Mazowiecka Wojewódzka
Komenda Ochotniczych Hufców
Pracy, Warszawa

→12

**MICKIEWICZOWSKIE INSPIRACJE
- NASZE MAŁE OJCZYZNY**

Opolska Wojewódzka Komenda
Ochotniczych Hufców Pracy, Opole

FIDI - FEEL IT DO IT!

Fundacja Pro Futuro, Warszawa

→13

**POLSKO-LITEWSKIE OBLICZA
WOLNOŚCI**

Młodzieżowe Centrum Edukacji
i Readaptacji Społecznej
w Goniądzu, Goniądz

ECOLOGY - THE WAY YOU LIVE

Centrum Inicjatyw Naukowych
i Kulturalnych „Parnas”, Warszawa

→15

**TATARSKIM SZLAKIEM - OD
WSPÓLNYCH KORZENI KU WSPÓLNEJ
PRZYSZŁOŚCI**

Fundacja Okno na Wschód, Białystok

SPLOT!

Wydział Nauk Historycznych
i Pedagogicznych Uniwersytetu
Wrocławskiego, Wrocław

TANECZNYM KROKIEM PRZEZ EUROPE

Zespół Sz kół Publicznych
w Rozdrażewie, Rozdrażew

→16

POLSKA I LITWA - RAZEM DALEJ!

Gimnazjum im. Wincentego Pola
w Radawczyku Drugim, Motycz

**SURVIVAL - W POSZUKIWANIU
SAMEGO SIEBIE**

Małopolska Wojewódzka
Komenda Ochotniczych Hufców
Pracy, Kraków

**JEDNYM BYLIŚMY NARODEM,
JEDNYM MÓWMY GŁOSEM.
ZWALCZANIE MOWY
NIENAWIŚCI W STOSUNKACH
POLSKO-LITEWSKICH**

Uniwersytet im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu, Poznań

→17

REC.EXHALATION

Fundacja Akademia
Podmiotowego Wspierania
Młodzieży, Police

MŁODZI PRZEDSIĘBIORCZY W AKCJI

Stowarzyszenie Moje Marzenia
Spełniają się - MMS, Nowy Sącz

→20

POLITE WOMEN

Stowarzyszenie kobiety.lodz.pl, Łódź

PODRÓŻ Z ZAWISZĄ CZARNYM

Fundacja Harcerstwa Centrum
Wychowania Morskiego ZHP, Gdynia

→22

**KALIGRAFIA - SZTUKA PIĘKNEGO
PISANIA**

Liceum Ogólnokształcące
im. Edmunda Bojanowskiego
w Lubsku, Lubsko

MŁODZI POLACY I LITWINI STAWIAJĄ NA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Zespół Sz kół Ekonomicznych
im. Mikołaja Kopernika, Kielce

→23

10 LAT W UE, 1000 LAT OBOK SIEBIE

Stowarzyszenie Universum, Kraków

FOTOGRAFIE ŁĄCZĄ NARODY

Dom Kultury w Łapach, Łapy

JAK? – JA, ANIMATOR KULTURY

Dom Kultury „Kadr” w Dzielnicy
Mokotów m.st. Warszawy, Warszawa

→24

AKADEMIA DETEKTYWÓW

Pakruojo „Žemynos” Pagrindinė Mokykla,
Pakruojis

CO NAS ŁĄCZY – CO NAS RÓŻNI?

Zespół Placówek Oświatowych
im. Unii Europejskiej w Boronowie, Boronów

I TY MOŻESZ ZOSTAĆ RYCERZEM – SZLAKIEM LEGEND I PIEŚNI RYCERSKICH KU WSPÓLNEJ PRZYSZŁOŚCI

Zespół Sz kół nr 1 w Lubiczu
Gimnazjum nr 1 im. Tadeusza
Kościuszki, Lubicz

→25

II MIĘDZYNARODOWY KONGRES LITUANISTÓW

Kolegium Europy Wschodniej
im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego
we Wrocławiu, Wrocław

POCZUJ SIĘ WOLNY

Fundacja Zmian Społecznych
„Kreatywni”, Gdynia

→26

PRZYRODA NAS ŁĄCZY

Lietuvos Jaunimo Ramuva, Vilnius

POTĘGA MŁODOŚCI

Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo, Lublin

→27

ŚLADAMI PRAW CZŁOWIEKA – POZNAJEMY PRZESZŁOŚĆ I ZMIENIAMY TERAŹNIEJSZOŚĆ

Nieformalna Grupa Młodzieży
„Youth Human Impact”, Łomża

BĄDŹ AKTYWNY – BĄDŹ ANIMATOREM KULTURY

Stowarzyszenie OMEGA, Rzeszów

ECOBUSINESS

Częstochowskie
Stowarzyszenie Rozwoju Małej
Przedsiębiorczości, Częstochowa

→30

WIZYTA STUDYJNA

Młodzieżowych Liderów Krakowskiego
Stowarzyszenia Gospel w Wilnie
Lietuvos Jaunųjų Krikščionių Sąjunga (LJKS),
Vilnius

TWORZYMY BIURO PODRÓŻY

Skuodo Bartuvos Gimnazija, Skuodas

→31

MYSŁ EKOLOGICZNE

Kazlų Rūdos savivaldybės Plutiškių Vidurinė
Mokykla, Plutiškis

ZROZUMIENIE NAS JEDNOCZY

Alytaus r. Alovės pagrindinė mokykla, Alovė

BUSINESS2BUSINESS: ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MŁODZIEŻY DLA PRZYSZŁEJ WSPÓŁPRACY

VšĮ „Nectarus”, Daugirdiškės

→33

BĄDŹ AKTYWNY, BĄDŹ UŻYTECZNY – BĄDŹ SPOŁECZNY!

VšĮ Vaikų ir Jaunimo Centras „Džiaugsmo
slėnis”, Telšiai

WOŁAJĄCE ODPADY

VšĮ Jaunimo Laisvalaikio Centras, Ukmergė

→34

MUZYKA NIE ZNA GRANIC

Klaipėdos Vaikų laisvalaikio centras, Klaipėda

PODOBIEŃSTWA W SZTUCE LUDOWEJ

Radviliškio Rajono Savivaldybės Švietimo ir
Sporto Paslaugų Centras, Radviliškis

→35

TO, CO NAS ŁĄCZY – 2

Kauno Kurčiųjų ir Neprigirdinčiųjų Ugdyimo
Centras, Kaunas

NOWY ZARZĄD

Lietuvos Vaikų ir Jaunimo Centras, Vilnius

→36

SPORTOWE PARTNERSTWO

Visagino Sporto Centras, Visaginas

WSPANIAŁA WSPÓLNA PRZESZŁOŚĆ

Asociacija „Parcuns”, Kaunas

GŁOS DEMOKRACJI

Politikos Tyrimų ir Analizės Institutas, Vilnius

→37

JEDWABNA NIĆ HISTORII

Rokiškio Suaugusiųjų ir Jaunimo Mokymo
Centras, Rokiškis

UCZYMY SIĘ WZAJEMNIE

Fundacja Dobra Wola w Krakowie

NVO Krantas

17 - 24.07.2014, Plungė (Litwa)

Tematem przewodnim projektu *Uczymy się wzajemnie* była pozaformalna edukacja medialna młodzieży, ze szczególnym nastawieniem na poznawanie kultury kraju partnera i uczenie się od siebie nawzajem. Projekt miał na celu lepsze poznanie przez uczestników kultur Polski i Litwy oraz znaczenia tych krajów na arenie międzynarodowej. Młodzież miała również szansę do wspólnej refleksji nad sposobem przedstawiania w mediach działań kulturalnych. Projekt był okazją do kontynuowania i rozwijania współpracy międzynarodowej przez dwie zaangażowane organizacje. Cykl przeprowadzonych warsztatów, uzupełniony dyskusjami, grami terenowymi i zespołowymi, pozwolił na rozwinięcie kreatywności i kompetencji medialnych uczestników.

W trakcie wymiany codziennie odbywały się zajęcia warsztatowe, podczas których młodzież miała okazję pracować, wykorzystując różnego rodzaju metody: fotografię, nagrania, tworzenie czasopisma, filmu czy reklamy. Po wstępnych zajęciach zapoznawczych i integracyjnych uczestnicy poznawali okolicę w trakcie gry miejskiej w Płungianach. Zadania wykonywane podczas gry były fotografowane, a następnie oceniane przez uczestników w ramach konkursu. W następnych dniach każda grupa przygotowała całodzienne zajęcia prowadzone przez uczestników wymiany. Zajęcia te poświęcone były zaprezentowaniu partnerom kultury swojego kraju, przede wszystkim z punktu widzenia tego, co jest najbardziej interesujące dla nastolatków.

Kolejnego dnia odbyła się debata, której głównym tematem był wpływ Unii Europejskiej na rozwój kultur narodowych w należących do niej krajach. Młodzież zastanawiała się zarówno nad wpływem pozytywnym, jak i negatywnym. Podczas warsztatów dziennikarskich uczestnicy przygotowali projekt własnego czasopisma opartego na informacjach pozyskanych podczas poprzednich warsztatów oraz przeprowadzonych z mieszkańcami Płungian rozmów. Podczas ostatniego etapu projektu uczestnicy zrealizowali wideoklipy reklamowe adresowane głównie do młodych odbiorców, w atrakcyjny sposób przedstawiające Polskę i Litwę w aspekcie ich współczesnej kultury oraz obecności w Unii Europejskiej. Wieczorami odbywały się przygotowane przez uczestników prezentacje i zabawy dotyczące narodowych potraw, karaoke z nauką piosenek, prezentacja legend w formie żywych obrazów i gry językowe.

Różnorodne warsztaty nauczyły młodzież, jak przedstawić, utrwalić i rozpowszechnić wyniki swojej pracy przy wykorzystaniu nowych mediów. Dyskusje i zajęcia uświadomiły uczestnikom, jak wiele oba kraje mają wspólnych doświadczeń związanych z przemianami demokratycznymi i wstąpieniem do Unii Europejskiej. Wspólne zajęcia zwiększyły umiejętność działania w grupie wielojęzycznej i wielokulturowej. Tematy poruszane podczas projektu zachęciły młodzież do międzykulturowego dialogu, który uczestnicy chcą kontynuować w przyszłości. W kontekście rozwoju organizacji ważne jest podtrzymanie stałego partnerstwa z organizacją litewską, dzięki kolejnemu, trzeciemu już wspólnemu projektowi. Liderzy młodzieżowi z obu organizacji zdobyli kolejne doświadczenie w prowadzeniu zajęć z młodzieżą i organizowaniu projektów.

MICKIEWICZOWSKIE INSPIRACJE – NASZE MAŁE OJCZYZNY

Opolska Wojewódzka Komenda
Ochotniczych Hufców Pracy w Opolu

Šalčininku R. Turgelių Povilo Ksavero
Bžostovskio Vidurinė Mokykla

6 - 12.07.2014, Olesno (Polska)

Celem projektu było poznanie historii oraz polsko-litewskich stosunków poprzez przybliżenie uczestnikom twórczości Adama Mickiewicza, a także łamanie barier kulturowych, językowych i pogłębianie wiedzy młodych ludzi na temat dawnych oraz obecnych polskich i litewskich obyczajów oraz tradycji. Projekt miał również na celu zachęcenie mieszkańców Olesna do poznawania walorów swojej małej ojczyzny i kształtowania własnej tożsamości obywatelskiej. Mieszkańcy miasta mieli szansę poznania sąsiadów z zagranicy oraz głębszego spojrzenia na wspólną historię.

Podczas tygodniowego spotkania w Oleśnie 10-osobowa grupa polskich uczestników projektu z Ośrodka Szkolenia i Wychowania OHP w Oleśnie wraz z ośmioosobową grupą młodzieży z Litwy ze szkoły średniej w Turgielach wzięły aktywny udział w twórczych zmaganiach – realizacji warsztatów historyczno-artystycznych, podczas których uczestnicy prowadzili poszukiwania korzeni kulturowych i procesu kształtowania się tożsamości narodowych. Projekt przyczynił się do polepszenia kontaktów polsko-litewskich, a aktywne formy jego realizacji ułatwiły prowadzenie dialogu międzykulturowego i budowania więzi między młodym pokoleniem z Polski i Litwy, prowadzącym do coraz lepszego zrozumienia mieszkańców obu narodów.

Głównym punktem wymiany było poznanie spuścizny literackiej Adama Mickiewicza, a efektem końcowym spotkania – widowisko multimedialne przygotowane w oparciu o utwory Mickiewicza, zaprezentowane przed lokalną społecznością Olesna w obu językach: po polsku i litewsku. Rezultaty projektu zostały wypromowane i upowszechnione w formie wystawy fotograficznej zaprezentowanej w Miejskim

Domu Kultury. Wystawa stała się doskonałą promocją nie tylko projektu, ale także miasta Olesna i jego regionu, a także mieszkańców litewskiego miasta Turgiele.

Uczestnicy, pomimo różnego pochodzenia, różnych przyzwyczajęń i kultur, doskonale rozumieli się i nie mieli problemu ze współpracą. Młodzież pokazała, w jaki sposób pokonywać te przeszkody, jak współpracować, jak poznać siebie nawzajem i poprawiać stosunki polsko-litewskie. Warsztaty, które odbywały się podczas działań, pozwoliły na rozwianie wątpliwości, przełamanie stereotypów, zwalczanie dyskryminacji. Projekt przyniósł młodzieży także wiele innych korzyści, takich jak rozwój intelektualny, poszerzenie horyzontów poprzez poznanie bogactwa narodowego i kulturowego obu krajów. Współpraca wymagała poszanowania poglądów i pomysłów innych. Nauczyła więc tolerancji i pokojowego rozwiązywania drobnych konfliktów, które gdzieś pojawiały się wśród grupy kreatywnych młodych ludzi zaangażowanych we wspólne przedsięwzięcie.

Obaj partnerzy nauczyli się doceniać wiele wartości, takich jak poszanowanie poglądów i opinii, nierzadko dotyczących trudnych tematów, które wywiązywały się podczas podróży, spacerów i wieczorków narodowych. Partnerzy mogli wzajemnie podzielić się uwagami na temat organizacji warsztatów – wiele wskazówek było bardzo cennych i przydatnych. Wiedza zdobyta pod tym względem na pewno zaowocuje w przyszłości. Organizacje mogły również zrozumieć, jak bardzo przydatne i pomocne są tego typu spotkania, jak wiele dają i uczą. Za największy sukces we współpracy polsko-litewskiej można uznać zrealizowane cele, które młodzież wyznaczyła sobie jeszcze przed rozpoczęciem projektu, ale również fakt, że zostały one osiągnięte w przyjaznej atmosferze, pełnej energii i chęci do wspólnej pracy. Sukcesem można również nazwać finalne przedstawienie, które wzbudziło duże zainteresowanie wśród lokalnej społeczności i mediów.

Za największy sukces we współpracy polsko-litewskiej można uznać zrealizowane cele, które młodzież wyznaczyła sobie jeszcze przed rozpoczęciem projektu, ale również fakt, że zostały one osiągnięte w przyjaznej atmosferze, pełnej energii i chęci do wspólnej pracy.

POLSKO-LITEWSKIE OBLICZA WOLNOŚCI

Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu

Kauno vaikų socializacijos centras „Saulutė” oraz Vilniaus Vaikų Socializacijos Centras

19 - 25.05.2014, Goniądz (Polska)

Założeniem projektu *Polsko-litewskie oblicza wolności* była integracja młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym z polskich i litewskich placówek resocjalizacyjnych polegająca na zajęciach ukierunkowanych na wielowymiarowe, metaforyczne przedstawienie idei wolności za pomocą środków artystycznego wyrazu.

Uczestniczkami projektu były dziewczęta w wieku od 15 do 18 lat z Młodzieżowego Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu oraz placówek resocjalizacyjnych z Wilna i Kowna. Wychowanki MCEiRS w Goniądzu, Vilniaus Vaikų Socializacijos Centras oraz Kauno vaikų socializacijos centras „Saulutė” miały okazję wyrazić swoją wizję wolności za pomocą graffiti, zdjęć oraz nagranych wywiadów. Uczestniczki, które na co dzień mają problemy z określeniem granic swojej wolności, spojrzały na nią z nieznaną dotąd perspektywy. Celem pośrednim, wynikającym z realizacji dwóch poprzednich projektów dofinansowanych

przez Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży, była kontynuacja działań nastawionych na wzajemne pogłębianie wiedzy młodych ludzi na temat obyczajów, tradycji i języka obu nacji, a także promowanie idei współpracy w środowiskach lokalnych, w których funkcjonują zaangażowane w projekt ośrodki.

Realizacja założonych celów projektu była możliwa dzięki różnorodnym działaniom artystycznym, warsztatom filmowym oraz fotograficznym, zajęciom o charakterze integracyjnym oraz licznym zabawom nastawionych na wzajemne poznanie się i zaakceptowanie różnic kulturowych.

Projekt dzięki zaangażowaniu i inicjatywie młodzieży wyróżniał się innowacyjnym podejściem do procesu resocjalizacji przez włączenie twórczości artystycznej oraz innych elementów edukacji pozaformalnej jako głównej formy pracy wychowawczej. Podsumowaniem działań projektowych była wystawa „Wolność – Kocham i Rozumiem” zorganizowana dla społeczności lokalnej Goniądza, podczas której zaprezentowano główne przesłania projektu.

Projekt dzięki zaangażowaniu i inicjatywie młodzieży wyróżniał się innowacyjnym podejściem do procesu resocjalizacji przez włączenie twórczości artystycznej oraz innych elementów edukacji pozaformalnej jako głównej formy pracy wychowawczej.

TATARSKIM SZLAKIEM – OD WSPÓLNYCH KORZENI KU WSPÓLNEJ PRZYSZŁOŚCI

Fundacja Okno na Wschód w Białymstoku

Kazimieras Kazimiero Simonavičiaus
Universitetas

4 - 10.08.2014, Kruszyniany (Polska)

Głównym celem projektu było zainspirowanie młodzieży studenckiej do podejmowania wspólnych działań, które przyczyniają się do poznania wspólnych korzeni, co ułatwia budowę dobrosąsiedzkich relacji między Polakami i Litwinami.

Zrealizowanie wymiany na terenie wsi Kruszyniany nie było przypadkowe. Do dzisiejszego dnia na terenie pogranicza polsko-litewskiego żywa jest kultura tatarska stanowiąca wspólny element dziedzictwa I Rzeczypospolitej, której fundamentami były umiłowanie wolności oraz tolerancja względem innych grup narodowościowych i wyznaniowych. Tym samym projekt przyczynił się do promocji dialogu międzykulturowego i międzyetnicznego.

Uczestnicy poprzez serię wywiadów z Tatarami oraz mieszkańcami Kruszynian poznali kulturę i zwyczaje tatarskie związane z życiem codziennym, kulinariami, obrzędami, wierzeniami, a także relacje pomiędzy poszczególnymi mniejszościami religijnymi i narodowymi zamieszkującymi polsko-litewskie pogranicze. Młodzież miała okazję zaobserwować, jak w praktyce wygląda przenikanie się elementów różnych kultur w dzisiejszym świecie. W trakcie wymiany uczestnicy poznali również tajniki kuchni tatarskiej, organizowane były wieczory polskie i litewskie, podczas których każda z grup przedstawiała historię, tradycję i zwyczaje swojego kraju.

Do głównych wartości edukacyjnych projektu należało nabywanie przez uczestników umiejętności podejmowania działań w środowisku międzykulturowym w oparciu o wspólnie wypracowane cele. Sprzyjało to rozwojowi takich umiejętności jak podejmowanie różnych ról w zespole, rozwijanie sztuki negocjacji i perswazji, akceptacja odmienności, kulturalne przedstawianie swojego poglądu, branie odpowiedzialności za ostateczny efekt pracy, sprawne porozumiewanie się w języku angielskim. Dodatkowo poprzez obcowanie z mniejszością tatarską uczestnicy poznali jej kulturę, tradycję, religię i historię. Konfrontacja z inną kulturą pozwoliła uczestnikom lepiej zrozumieć własne obyczaje oraz dostrzec, jak wiele łączy Polaków i Litwinów.

Fundacja Okno na Wschód nabyła cenne umiejętności w zakresie organizacji wymian młodzieżowych oraz podniosła wiedzę i doświadczenie swoich pracowników w zakresie edukacji międzykulturowej i pozaformalnej, koordynacji projektów młodzieżowych oraz współpracy z partnerem z innego kraju.

POLSKA I LITWA – RAZEM DALEJ!

Gimnazjum im. Wincentego Pola
w Radawczyku Drugim

Širvintų rajono Bartkuškio pagrindine mokykla

13 - 19.05.2014, Kernavė (Litwa)

Polska i Litwa – razem dalej! to projekt, którego zamierzeniem była kontynuacja sukcesu wcześniejszej inicjatywy *Sztuka łączy narody* realizowanej dzięki Polsko-Litewskiemu Funduszowi Wymiany Młodzieży. Biorąc pod uwagę doświadczenia uczestników, sukces przedsięwzięcia – oprócz rozwoju artystycznego – polegał przede wszystkim na rozwoju osobowościowym młodzieży z mniejszymi możliwościami, a także nawiązaniu autentycznie głębokich relacji między Polakami i Litwinami, które trwają do dziś. Świadomi i zdumieni rezultatami poprzedniej wymiany uczestnicy pragnęli kontynuować dobre praktyki, idąc o krok dalej i podejmując profesjonalne działania o charakterze artystycznym. Wcześniej były to spontaniczne śpiewy i pantomima teatru ulicznego, teraz świadome stworzenie muzycznego zespołu polsko-litewskiego oraz teatru cieni.

Głównym celem projektu było zorganizowanie w miejscu wymiany na Litwie wspólnego, innowacyjnego dla obu grup spektaklu na temat uniwersalnych wartości łączących ludzi i narody. Działania uczestników skupiły się wokół tworzenia dzieł artystycznych (spektaklu oraz koncertu) w ramach przygotowań do Dnia Kultury Polsko-Litewskiej. Indywidualne zapraszanie gości na to wydarzenie stało się okazją do rozmowy i poznania lokalnej społeczności.

W celu osiągnięcia satysfakcjonujących rezultatów podjęto aktywności wyzwające potencjał artystyczny i inwencję twórczą młodzieży. Metody pracy oparły się głównie na codziennych spotkaniach polsko-litewskiej grupy teatralnej obejmujących warsztaty artystyczne i próby sytuacyjne (gra ciałem, ruchem, gestem, cieniem, światłem), stworzenie polsko-litewskiego zespołu wokально-instrumentalnego, koncertowanie, dyskusje, burze mózgów, wymiany myśli, doświad-

czeń, a także przygotowywanie kostiumów, rekwizytów oraz transparentów upowszechniających działania młodzieży.

Wśród uczestników nastąpił znaczny rozwój umiejętności artystycznych, podnieśli oni również kompetencje językowe, wszystkie zajęcia odbywały się bowiem w języku angielskim. Młodzież zdecydowanie najbardziej doceniła jednak nowe doświadczenia związane z występami przed dużą publicznością. Rozwój indywidualny oprócz wymiaru artystycznego, komunikacji językowej (dwujęzyczna narracja spektaklu, konieczność porozumiewania się podczas wszystkich działań) polegał też na rozwoju osobowościowym, przełamaniu się w trakcie występu przed szerszą publicznością. Ważnym aspektem stało się poznanie i bolesne odczucie nacjonalizmu oraz nietolerancji skierowanych przeciwko Polakom podczas wystawienia sztuki w Centrum Kultury w Szyrwintach (Širvintos) w postaci odgło-

sów negacji podczas sztuki w momentach narracji w języku polskim. Paradoksalnie uważamy te doświadczenia za miarę sukcesu naszego projektu w myśl idei „Sztuka łączy narody” – nam udało się nawiązać prawdziwą przyjaźń. Widzimy, jak potrzebne i ważne są to działania na płaszczyźnie personalnej i międzynarodowej. Ponadto za wielki sukces uznajemy fakt, że dla jednego z uczestników z orzeczeniem o upośledzeniu w stopniu lekkim projekt był wspaniałą szansą na indywidualny rozwój. Program umożliwił tej osobie pełnienie wyznaczonych funkcji i wzięcie odpowiedzialności za powierzone zadania.

Za wielki sukces uznajemy fakt, że dla jednego z uczestników z orzeczeniem o upośledzeniu w stopniu lekkim projekt był wspaniałą szansą na indywidualny rozwój. Program umożliwił tej osobie pełnienie wyznaczonych funkcji i wzięcie odpowiedzialności za powierzone zadania.

REC.EXHALATION

Fundacja Akademia Podmiotowego Wspierania
Młodzieży w Policach

Šalčininkų r. Sav. Kultūros Centras

25 - 31.08.2014, Pogorzelica (Polska)

Uczestnikami projektu *REC.exhalatiON* były młodzieżowe grupy artystyczne: ArtCrew – grupa działająca przy placówce resocjalizacyjnej – Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Trzebieży (Polska), oraz Smile – grupa działająca przy Centrum Kultury Samorządu Rejonu Sołecznickiego (Litwa). Celem projektu była realizacja założeń edukacji międzykulturowej w kontekście polsko-litewskiego dialogu międzykulturowego oraz stworzenie możliwości do rozwoju umiejętności i pewności siebie uczestników poprzez ich aktywne uczestnictwo we wszystkich fazach projektu.

Działania projektu obejmowały m.in. wspólną pracę nad przygotowaniem, nagraniem i promocją autorskiego teledysku z udziałem uczestników projektu, eksponującego indywidualne zdolności artystyczne młodzieży. Uczestnikom stworzono dogodne warunki do poznania rówieśników z kraju partnerskiego, a także twórczej pracy, która wspierała integrację uczestników. Młodzież miała okazję do wymiany poglądów i opinii na tematy związane z życiem młodzieży z Polski i Litwy. W trakcie tworzenia pomysłów na scenariusz teledysku uczestnicy mieli możliwość poznania podobieństw i różnic w życiu młodych ludzi w Polsce i na Litwie. Uczestnicy zauważyli wówczas, jak wiele ich łączy.

Teledysk został nagrany podczas realizacji projektu, a następnie był promowany w Polsce i na Litwie po zakończeniu wymiany. Praca nad stworzeniem scenariusza teledysku dała uczestnikom sposobność do wzajemnego poznawania swoich poglądów, przedstawiania sposobu życia młodych ludzi w Polsce i na Litwie. Uczestnicy projektu mieli także możliwość rozwijania kompetencji miękkich, wynikających z pracy w zespole międzynarodowym, zdobycia umiejęt-

ści związanych z techniczną stroną produkcji filmowej. Podczas wymiany młodzież pracowała metodami właściwymi dla edukacji pozaformalnej. Podstawowym założeniem wspólnej pracy był aktywny udział uczestników we wszystkich działaniach projektowych.

Działania projektu obejmowały m.in. wspólną pracę nad przygotowaniem, nagraniem i promocją autorskiego teledysku z udziałem uczestników projektu, **eksponującego indywidualne zdolności artystyczne młodzieży.**

POLITE WOMEN

Stowarzyszenie kobiety.lodz.pl w Łodzi

Moterų informacijos centras (Women's Issues Information Center)

22 - 29.06.2014, Łódź (Polska)

Projekt *PoLite Women* powstał w ramach partnerskiej współpracy Stowarzyszenia kobiety.lodz.pl z Polski z organizacją Women Issues Information Centre z Litwy. W wymianie wzięły udział 23 osoby w wieku 17-28 lat z Polski (Łódź) i Litwy (Wilno).

Tematyka projektu obejmowała przede wszystkim wizerunek kobiet w Polsce i na Litwie. Występujące w tym aspekcie podobieństwa i różnice uchwycono szczególnie za pomocą fotografii. Poprzez poruszanie tematów związanych z kwestiami dotyczącymi kobiet uczestnicy odnosili się również do aktualnych wyzwań, przed którymi stoi Europa. Aktywności podejmowane w trakcie wymiany obejmowały szeroko pojęty dialog międzynarodowy i międzykulturowy, przeciwdziałanie dyskryminacji, rozwój otwartości na inne kultury, tolerancji, wymiany doświadczeń, a także weryfikację i obalenie mitów oraz stereotypów dotyczących Polski i Litwy. Jednym z głównych celów projektu było pogłębienie świadomości tożsamości kulturowej uczestników. Praca w grupach międzykulturowych umożliwiła także odkrywanie przez uczestników innych tradycji, języków czy sposobu bycia. Ważnym elementem wymiany była również walka ze stereotypami dotyczącymi nie tylko poszczególnych narodowości, ale także kobiet w Polsce i na Litwie.

Głównymi wartościami edukacyjnymi projektu *PoLite Women* było poznanie przez młodzież kultur obu narodów, spojrzenie z nowej, świeżej perspektywy na wizerunek kobiet w Polsce i na Litwie – porównanie tych wizerunków, dostrzeżenie istniejących między narodami różnic, ale i po-

dobieństw między nami. Dodatkowo uczestnicy wymiany deklarowali polepszenie umiejętności komunikacyjnych zarówno w aspekcie prezentacji, jak i autoprezentacji w języku ojczystym oraz obcym. Wśród uczestników nastąpił także wzrost umiejętności pracy w grupie międzynarodowej, a w konsekwencji wzrosły też odwaga w kontakcie z obcokrajowcami oraz poczucie własnej wartości. Młodzież deklarowała także w ewaluacjach i rozmowach zdobycie wiedzy na temat podstaw fotografii społecznej. Zwrócono także uwagę na wzrost kreatywności i uwrażliwienie na tematykę równości płci.

Efektem końcowym projektu były dwie wystawy fotografii zaprezentowane 28 czerwca w Łodzi podczas Urban Summer Festival. Wartością dodaną projektu są nawiązane w trakcie jego trwania więzi między uczestnikami wymiany, zarówno w grupach narodowych, jak i międzynarodowych, a także pozytywny obraz Polaków w oczach grupy litewskiej oraz Litwinów w ocenie grupie polskiej. Wszelkie działania projektowe przebiegały w atmosferze tolerancji i otwartości na odmienność.

Uczestnicy wymiany deklarowali polepszenie umiejętności komunikacyjnych zarówno w aspekcie prezentacji, jak i autoprezentacji w języku ojczystym oraz obcym. Wśród uczestników nastąpił także wzrost umiejętności pracy w grupie międzynarodowej, a w konsekwencji wzrosły też odwaga w kontakcie z obcokrajowcami oraz poczucie własnej wartości.

KALIGRAFIA – SZTUKA PIĘKNEGO PISANIA

Liceum Ogólnokształcące im. Edmunda Bojanowskiego w Lubsku

Technologijos ir Verslo Mokykla Veisiejuose

16 - 21.06.2014, Lubsko (Polska)

W projekcie *Kaligrafia – sztuka pięknego pisania* uczestniczyli uczniowie szkół średnich: Liceum Ogólnokształcącego im. Edmunda Bojanowskiego w Lubsku i Technologijos ir Verslo Mokykla z miasta Wieisiejė na Litwie.

Celem projektu było pogłębienie wiedzy i umiejętności o niemal zapomnianej dziś sztuce pięknego pisania, a także równie pięknego i logicznego wyrażania swoich myśli oraz emocji poprzez kaligrafowanie znaków alfabetu odpowiednimi, przeznaczonymi wyłącznie do tego celu, narzędziami. Łączyło się z tym pogłębienie wiedzy o europejskiej kulturze, a także wzmocnienie więzi rówieśniczych podczas międzynarodowego spotkania.

Pierwszy dzień upłynął na wzajemnym poznaniu się uczestników. Gości z Litwy powitano chlebem i solą, młodzież miała okazję wygłosić przygotowane wcześniej prezentacje na temat zwyczajów swojego kraju. Pierwszy wspólny wieczór uczniowie spędzili w Lubskim Domu Kultury, gdzie nauczyli się podstawowych kroków krakowiaka, polskiego tańca narodowego, oraz piosenki „Razem”, która towarzyszyła im w trakcie całego projektu. Z udziałem przedstawicieli Uniwersytetu Trzeciego Wieku odbyła się dyskusja na temat przemian demokratycznych, jakie dokonały się w Lubsku i w Polsce w minionym dziesięcioleciu.

Ważnym elementem wymiany było spotkanie z burmistrzem Lubska, w trakcie którego młodzi ludzie mieli okazję poznać szczegóły dotyczące pracy samorządów. Główną część projektu stanowiły warsztaty kaligrafii. Uczestnicy projektu nauczyli się sztuki pięknego pisania i pracy przy użyciu profesjonalnych narzędzi do kaligrafii. Wielu z nich odkryło w sobie prawdziwy talent.

Główną część projektu stanowiły warsztaty kaligrafii. Uczestnicy projektu nauczyli się sztuki pięknego pisania i pracy przy użyciu profesjonalnych narzędzi do kaligrafii. **Wielu z nich odkryło w sobie prawdziwy talent.**

10 LAT W UE, 1000 LAT OBOK SIEBIE

Stowarzyszenie Universum w Krakowie

Elektrenai Education Center

18 - 23.07.2014, Murzasichle (Polska)

Głównym tematem projektu było spotkanie młodzieży, która doświadczyła i wciąż doświadcza demokratycznych przemian w swoich krajach po wstąpieniu do Unii Europejskiej. Przedsięwzięcie stworzone wspólnie z Elektrenai Education Center z Litwy zostało zrealizowane w celu promowania dialogu międzykulturowego między zaangażowanymi w projekt krajami poprzez znajdowanie wspólnych płaszczyzn, jakie zostały zawarte w tytule projektu. Działania miały na celu ukazanie, iż problemy, z jakimi borykały się nasze kraje na przestrzeni ostatnich lat, były i w dalszym ciągu są bardzo podobne (nie zapominając, iż w przeszłości byliśmy wspólnym państwem – Rzeczpospolitą Obojga Narodów).

Wykorzystane metody zakładały aktywne uczestnictwo młodzieży, tak aby każdy mógł poczuć się częścią projektu. W ciągu pięciu dni wymiany zorganizowane były warsztaty i zajęcia tematyczne poświęcone demokratycznym przemianom w naszych krajach oraz autorskie prezentacje dotyczące głównego tytułu projektu, czyli *10 lat w UE, 1000 lat obok siebie*. Młodzież przygotowywała także prezentacje dotyczące opinii społeczeństw Polski i Litwy na temat sytuacji przed i po wejściu naszych krajów do Unii Europejskiej.

Uczestnicy przeprowadzili gry terenowe oraz wywiady w obiektach współfinansowanych ze środków unijnych. Ważnym elementem wymiany były „Culture Nights” – wieczorki kulturowe, w trakcie których uczestnicy poznawali charakterystyczne dla Polski i Litwy elementy kultury. Młodzież litewska przygotowywała prezentacje na temat zwyczajów w Polsce, a uczestnicy z Polski przedstawili prezentację o tradycjach litewskich.

Jednym z kluczowych sukcesów projektu było znaczne podniesienie wiedzy uczestników na temat historii obu narodów. Poznanie wspólnej przeszłości przyczyniło się do lepszego zrozumienia podobieństw w reakcjach społeczeństw Polski i Litwy na demokratyczne przemiany lat 90. oraz zmiany towarzyszące wejściu obu państw do Unii Europejskiej. Młodzież dostrzegła siłę międzynarodowej współpracy podczas tworzenia wspólnego e-booka. Koordynatorów projektu szczególnie cieszył fakt, iż w działania projektowe zaangażowana była cała grupa, uczestnicy stworzyli prawdziwie zgrany team. Sukcesem z punktu widzenia organizacji wspierającej działania młodzieży było stworzenie publikacji, która zostanie wysłana do zaprzyjaźnionych organizacji, co będzie podstawą do nawiązania nowych możliwości współpracy.

Jednym z kluczowych sukcesów projektu było znaczne podniesienie wiedzy uczestników na temat historii obu narodów. Poznanie wspólnej przeszłości przyczyniło się do lepszego zrozumienia podobieństw w reakcjach społeczeństw Polski i Litwy na demokratyczne przemiany lat 90. oraz zmiany towarzyszące wejściu obu państw do Unii Europejskiej.

DETEKTYVŲ AKADEMIJA (AKADEMIA DETEKTYWŲ)

Pakruojo „Žemynos” Pagrindinė Mokykla

Europejskie Forum Studentów AEGEE
w Gdańsku

7 - 13.07.2014, Pakruojis (Litwa)

Detektyvų akademija (Akademia detektywów) – to projekt wymiany młodzieży, w którym 20 młodych ludzi (10 osób z Litwy i 10 z Polski) wspólnie spędziło czas i doskonaliło umiejętności komunikacji w celu wzajemnego poznania siebie nawzajem, a także polskich i litewskich tradycji oraz obyczajów.

Uczestnicy zajęli się działalnością detektywistyczną. Projekt rozpoczęło spotkanie w komisariacie policji w Pakruojis, gdzie młodzi ludzie dowiedzieli się, na co należy zwracać uwagę przy śledztwie i w jaki sposób wykryć przestępcę. Po zdobyciu niezbędnej wiedzy uczestnicy wyruszyli w poszukiwanie skarbu w Pokrojach, brali udział w zawodach na orientację, szukali wyjścia z labiryntu podziemi IX Fortu, grali w grę „Tajny przyjaciel”, szarady, organizowali turnieje i wieczory filmowe.

Podczas realizacji projektu położono nacisk na wzajemne poznanie się i naukę samodzielnego podejmowania decyzji. Młodzi ludzie nauczyli się odważnie bronić swojego zdania, a kiedy wymaga tego sytuacja, brać na siebie odpowiedzialność za wyrażane poglądy lub czyny. Zrozumieli, że czasami lepiej zachować milczenie, niż wywołać nieporozumienie. To była wspaniała okazja poznania innych ludzi i samych siebie, zrozumienia, jak podejmuje się wspólne działania w grupie.

Największym osiągnięciem projektu było zachęcenie uczestników do wzięcia udziału w organizacji podobnych aktywności. Wspólnie z zespołem uczestników wymiany powstały plany na realizację nowych projektów.

II MIĘDZYNARODOWY KONGRES LITUANISTÓW

Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu

Lietuvių kalbos ir kultūros centras
prie Lietuvos edukologijos universiteto

1.04 - 29.06.2014, Wrocław (Polska)

Druga edycja Międzynarodowego Kongresu Lituaniistów stanowiła kontynuację przedsięwzięcia zorganizowanego po raz pierwszy w 2013 roku przez grupę studentów języka litewskiego, skupionych wokół Koła Naukowego Lituaniistów „Labas” działającego przy Uniwersytecie Wrocławskim. Kolegium Europy Wschodniej wsparło organizacyjnie pierwszą edycję kongresu oraz wspólnie ze studentami Koła „Labas” i Centrum Kultury i Języka Litewskiego przy Litewskim Uniwersytecie Ekologicznym zorganizowało tegoroczną edycję wydarzenia.

Głównym celem kongresu była integracja młodych Polaków i Litwinów naukowo zajmujących się Litwą i stosunkami polsko-litewskimi w zakresie historii, literatury, socjologii, stosunków międzynarodowych. Dodatkowym elementem – nieobecny w pierwszej edycji projektu – był udział starszego pokolenia badaczy oraz ekspertów z Polski i Litwy, których wystąpienia stanowiły uzupełnienie dla referatów oraz dyskusji studentów i doktorantów. Kolejnym celem organizatorów było popularyzowanie wiedzy o Litwie wśród Polaków. Promowanie dialogu i pokonywanie negatywnych stereotypów możliwe jest dzięki wzajemnemu poznaniu – nie tylko w sferze akademickiej, ale także na poziomie całych społeczności lokalnych. Stąd naukowa, zasadnicza część Kongresu została rozbudowana o komponent kulturalny, w którym uczestnictwo było otwarte i darmowe dla wszystkich zainteresowanych mieszkańców Wrocławia i Dolnego Śląska.

Termin realizacji projektu wiązał się z chęcią umiejscowienia debat naukowych wśród ważnych dla Polski i Litwy rocznic i wydarzeń na scenie politycznej. Obrady kongresu odbywały się tuż po wyborach prezydenckich oraz wyborach do Parlamentu Europejskiego. Pozwoliło to z jednej strony na komentowanie bieżących, istotnych dla Litwy spraw publicznych oraz wywołało wspólną (polsko-litewską) dyskusję podsumowującą dekadę od wstąpienia obu krajów do Unii Europejskiej. Ponadto przypadająca na początek czerwca 25. rocznica wyborów kontraktowych w Polsce dała powód do analizy dorobku transformacji i przemian społeczno-kulturowych, jakie zaszły w obu państwach po rozpadzie Związku Radzieckiego.

Wystąpienia studentów zostały podzielone na kilka sesji. Po zakończeniu każdej z nich następowała dyskusja z udziałem wszystkich słuchaczy. Dyskusje miały charakter moderowany, tak by na zakończenie następowały konkluzje i wnioski. Po sesji obrad studenckich odbywały się debaty z udziałem zaproszonych ekspertów z Polski i Litwy. Podobnie jak w przypadku wystąpień studentów każdy zainteresowany mógł wziąć udział w obradach i uczestniczyć w dyskusji z prelegentami. Największym zainteresowaniem tej części kongresu cieszył się wykład prof. Leonidasa Donskisa pt. *Polska i Litwa 1994-2014. Krótka historia dumy i uprzedzenia*.

W części kulturalnej wzięli udział zarówno studenci, doktoranci i eksperci (uczestnicy kongresu), jak i osoby z zewnątrz. Część kulturalną stanowiła prezentacja kultury litewskiej: tradycyjnej (koncert zespołu ludowego, warsztaty taneczne) oraz współczesnej w zakresie literatury, poezji i fotografii. Organizatorzy zadbali także o to, by grupa inicjująca oraz najbardziej zaangażowani uczestnicy podjęli także dyskusję ewaluacyjną nad każdą częścią kongresu oraz postarali się wypracować wnioski i przemyślenia z całego projektu.

Przeprowadzenie kongresu dało organizatorom i studentom szansę uczestnictwa w międzykulturowym procesie. Dla wielu młodych osób zaangażowanych w przygotowane projektu było to pierwsze doświadczenie organizacyjne z wykorzystaniem metod edukacji pozaformalnej.

GAMTA MUS JUNGIA (PRZYRODA NAS ŁĄCZY)

Lietuvos Jaunimo Ramuva

Stowarzyszenie Animatorów
Ruchu Folkowego w Lublinie

10 - 18.08.2014, Dvarciškių (Litwa)

Projekt wymiany młodzieży *Przyroda nas łączy* był realizowany we wsi Dworciszki. Inspiracją tej wymiany były obozy Romuva (Romowe), od 20 lat organizowane na Litwie przez Stowarzyszenie Litewskiej Młodzieży Romuva. Projekt był integralną częścią takiego obozu w 2014 roku. Dwudziestu uczestników wymiany z Litwy (Lietuvos Jaunimo Ramuva) i Polski (Stowarzyszenie Animatorów Ruchu Folkowego) razem spędzało czas wraz z setką uczestników Obozu Romuva we wsi Dworciszki.

Na wykładach, warsztatach rzemiosła i wspólnych biesiadach młodzież z Polski i Litwy poznawała wzajemnie swoją narodową kulturę i tradycję. Młodzi ludzie razem słuchali przygotowanych przez siebie odczytów o mitologii, historii, o tradycyjnej kulturze i ekologicznym sposobie życia. Uczyli się m.in. sztuki tkania krajkę, własnoręcznie konstruowali litewski narodowy instrument kankles, a wieczorne biesiady urozmaicali wspólnym śpiewem i tańcem. Głównym celem projektu była promocja współpracy, interkulturowego dialogu polskiej i litewskiej młodzieży, poznawania i pielęgnowania kultury oraz tradycji.

Od nauki robienia kankles, miesięcznych ozdób czy wyrobów ze skóry o wiele ważniejsza była jednak nauka życia w zgodzie z przyrodą, naturalnym otoczeniem i sobą, bycia prawdziwym, bardziej odpowiedzialnym członkiem wspólnoty. Uczestnicy zostali zachęcani do nieustannego kształcenia się i doskonalenia, życia w zgodzie ze sobą i otoczeniem. Nie obeszło się też bez zabawnych sytuacji.

Każdy dzień rozpoczynał się od porannej gimnastyki, a wieczorem trudy dnia były zmywane w łaźni. Wieczorami czekał na uczestników kociątek ze smaczną kaszą, a potem był już tylko czas na tańce i pieśni. Odbyła się również nocna wyprawa. Podczas realizacji projektu nawiązano liczne przyjaźnie i znajomości.

Od nauki robienia kankles, miesięcznych ozdób czy wyrobów ze skóry o wiele ważniejsze była jednak nauka życia w zgodzie z przyrodą, naturalnym otoczeniem i sobą, **bycia prawdziwym, bardziej odpowiedzialnym członkiem wspólnoty.**

ŚLADAMI PRAW CZŁOWIEKA - POZNAJEMY PRZESZŁOŚĆ I ZMIENIAMY TERAŹNIEJSZOŚĆ

Nieformalna Grupa Młodzieży
„Youth Human Impact” w Łomży

Informacijos ir Paramos Gausiai Šeimai
Centras

12-18.06.2014, Kraków (Polska)

Młodzież polsko-litewska spotkała się w Krakowie, aby wspólnie dyskutować na temat praw człowieka. Tygodniowe spotkanie obfitowało w przeróżne działania, w których stosowano wiele metod. Szybką interakcję między uczestnikami umożliwiły gry integracyjne realizowane w ciągu trzech pierwszych dni, w tym czasie poznali oni również miasto, w którym odbywała się wymiana, lokalne przysmaki i tradycyjne potrawy obu państw.

Grupa współpracowała z różnorodnymi instytucjami zajmującymi się prawami człowieka. Podczas warsztatów młodzi ludzie poznawali sylwetki osób, które pomagały np. ludności żydowskiej. Dowiedzieli się także, kto i w jaki sposób przyczynił się do respektowania praw człowieka w różnych częściach świata. Dzięki spotkaniu z kobietą ocaloną z obozu koncentracyjnego mogli zdobyli wiedzę o wydarzeniach z czasu II wojny światowej. Zajęcia w muzeach były okazją do czerpania jeszcze większej ilości informacji i inspiracji do dalszych działań.

Tematem projektu było poznawanie przeszłości i teraźniejszości Polski oraz Litwy i na tej podstawie opracowywanie zmian w postrzeganiu praw człowieka. Na początku realizacji projektu uczestnicy nawiązali kontakt z młodzieżą litewską z Kłajpedy. Metody ich pracy opierały się głównie na edukacji nieformalnej. W Krakowie odbyły się przygotowane przez młodzież zajęcia warsztaty, sondy uliczne, podczas których zbierali oni informacje na temat wspólnych przeżyć od czasu wejścia Pol-

ski i Litwy do Unii Europejskiej. Pozwoliło to dostrzec zmiany, jakie zaszły w mentalności ludzi, głównie dotyczące przestrzegania praw człowieka. Uczestnicy projektu poprawili także swoją znajomość języka angielskiego w mowie oraz nauczyli się, jak prowadzić dialog międzykulturowy. Udało im się także przełamać barierę językową. Młodzież z mniejszymi szansami poznała nowych ludzi oraz dzięki wspólnym refleksjom dowiedziała się więcej o otaczającym ją świecie.

Uczestnicy projektu poprawili także swoją znajomość języka angielskiego w mowie oraz nauczyli się, jak prowadzić dialog międzykulturowy. Udało im się także przełamać barierę językową. **Młodzież z mniejszymi szansami poznała nowych ludzi oraz dzięki wspólnym refleksjom dowiedziała się więcej o otaczającym ją świecie.**

KROKUVOS MIESTO GOSPEL ASOCIACIJOS JAUNIMO LYDERIŲ PAŽINTINIS VIZITAS VILNIUJE (WIZYTA STUDYJNA MŁODZIEŻOWYCH LIDERÓW STOWARZYSZENIA GOSPEL W WILNIE)

Asociacija Lietuvos Jaunųjų Krikščionių Sąjunga
(Stowarzyszenie Młodych Chrześcijań Litwy)

Stowarzyszenie Gospel w Krakowie

4 - 10.11.2014, Vilnius (Litwa)

Projekt *Wizyta Studyjna Młodzieżowych Liderów Stowarzyszenia Gospel w Wilnie* realizowany przez Litewski Związek Młodzieży Chrześcijańskiej i polską młodzież ze Stowarzyszenia Gospel składał się z dwóch części: wizyty przygotowawczej i tygodnia działań. W projekcie udział wzięły 52 osoby (po 26 z Litwy i Polski). Uzgodniono, że projekt będzie realizowany w formie wizyty poznawczej, jako że jego celem było nawiązanie międzykulturowego dialogu, wzajemne poznanie kultur obu krajów, wymiana dobrych praktyk na temat nieformalnej edukacji młodzieży oraz promowanie wzajemnej komunikacji młodzieży za pomocą programów artystycznych. Taki format projektu stworzył możliwość zaangażowania w działanie większej rzeszy uczestników – przyszłych młodzieżowych liderów z Polski i Litwy.

W czasie tygodnia działań uczestnicy wymiany mieli możliwość zapoznania się z działalnością obu młodzieżowych organizacji, jak również sprawdzenia niektórych działań w praktyce, nawiązania wzajemnych kontaktów, zaprezentowania historii, kultury i sztuki swoich krajów, dzielenia się dobrymi praktykami w nieformalnej edukacji.

Przed rozpoczęciem działań miał miejsce wieczór integracyjno-zapoznawczy. Prowadzone dyskusje sprzyjały nawiązaniu przyjaznych relacji. Cały tydzień młodzież uczestni-

czyła w szkoleniach, warsztatach twórczych, występach, odbyła się także wycieczka po wileńskiej starówce. W czasie spotkań zaprezentowano obie organizacje partnerskie, ich działalność oraz główne programy. Podzieleni na robocze grupy uczestnicy z obu krajów opowiadali o sobie i o działaniach swoich instytucji. Możliwość do lepszego poznania siebie nawzajem i nawiązania przyjaznych relacji stwarzały organizowane gry, prezentacje dań kuchni narodowej każdego kraju, wspólne uczenie się litewskich i polskich narodowych pieśni i tańców.

Szkolenia i zajęcia warsztatowe odbywały się wspólnie i mniejszych grupach. Uczono się śpiewu, gry na instrumentach muzycznych, akompaniamentu, ruchu scenicznego. Istotą zajęć było kształtowanie twórczej postawy i umiejętności samorealizacji. Utworów uczono się w trzech językach – litewskim, polskim i angielskim, które później brzmiały na wspólnych występach. Ważne jest to, że uczestnicy wymiany – polska i litewska młodzież – na szkoleniach i warsztatach mieli możliwość nie tylko do nauki, ale współpracując, bliżej się poznawali, uczyli się relacji międzykulturowych, rozwijali swoje artystyczne i twórcze zdolności, umiejętność organizacji pracy i samorealizacji.

Zwieńczeniem tygodnia działań były wspólne występy uczestników projektu przed szeroką publicznością z przygotowanym przez nich, w trzech językach, muzycznym programem Gospel. Występy cieszyły się dużym powodzeniem, sprawiając uczestnikom projektu ogromną radość z osiągnięć. Stały się też okazją promocji samego programu wymiany.

MĄSTYK ŽALIAI (MYŚL EKOLOGICZNIE)

Kazlų Rūdos Sav. Plutiškių Gimnazija

Gimnazjum im. Parlamentu Europejskiego
we Fromborku

22 - 26.09.2014, Selemos Km.,
Kazlų Rūdos Sav. (Litwa)

Myśl ekologicznie – uczniowie i nauczyciele gimnazjum w Płutyszkach promowali to hasło przez cały 2014 rok, realizując wraz z uczniami i pedagogami gminy Frombork ekologiczny projekt edukacyjny polsko-litewskiej wymiany młodzieży.

Obie organizacje partnerskie działają w miejscach szczególnych dla działań ekologicznych. Gimnazjum w Płutyszkach (Plutiškių Gimnazija) znajduje się w oddalonej od większych przemysłowych ośrodków miejscowości wiejskiej. Gimnazjum we Fromborku nad Zalewem Wiślanym zamieszkuje społeczność od dawien dawna starająca się żyć w zgodzie z przyrodą. Frombork to również miasto, gdzie w XVI wieku żył i pracował astronom Mikołaj Kopernik. W jednej z wież katedry astronom miał swoją pracownię, bibliotekę i obserwatorium. W działającym tam Muzeum Kopernika można zobaczyć wahadło Foucaulta i planetarium. W byłym Szpitalu św. Ducha działa zaś Muzeum Historii Medycyny, gdzie można zobaczyć dawniej używane sprzęty i naczynia medyczne. W muzealnym herbarium hodowane były liczne zioła lecznicze. Z kolei mieszkańcy Fromborka przez kilka lat prowadzili akcję ratowania kasztanowców w związku z inwazją szrotówka kasztanowiaczka. Wszystko to wpłynęło na to, że Miejskie Gimnazjum we Fromborku z chęcią przyjęło zaproszenie Gimnazjum w Płutyszkach do realizacji wspólnego projektu *Myśl ekologicznie*.

Celem wspólnego przedsięwzięcia było promowanie proekologicznych postaw młodzieży, uświadomienie jej, jak ważną rolę odgrywa środowisko, zachęcenie do lepszego poznawania ekologicznych aspektów najbliższego otoczenia, samodzielnego zdobywania wiedzy przyrodniczej poprzez rozwiązywanie problemów, dokonywanie bezpo-

średniej obserwacji i przeprowadzanie badań, a także zwrócenie uwagi na problemy i perspektywy rozwoju ekologii w Polsce, na Litwie i w Unii Europejskiej. W czasie pięciu dni działania uczestnicy projektu zwiedzali ekologiczne gospodarstwo AB „Išlaužo žuvis”, prowadzące w naturalnych stawach chów i hodowlę różnych gatunków ryb – karpia, szczupaków, tołpyg, okoni i sumów, a także ich przetwórstwo. Młodzi ludzie odwiedzili również UAB „Mantinga” – litewskiego producenta wyrobów piekarniczych, gdzie mogli z bliska zobaczyć proces produkcyjny. Pracownicy nadleśnictwa szkoleniowego w Kozłowej Rudzie zaprosili młodzież do Muzeum Lasu, opowiedzieli, jakie korzyści daje las, o szkodach, jakie człowiek wyrządza przyrodzie i lasom, o możliwościach i sposobach nadzoru. Pracownicy okręgowego składowiska odpadów w Mariampolu objaśnili, na czym polega ich praca, pokazali technologię sortowania odpadów. Na Kowieńskim Uniwersytecie Technologicznym młodzież dowiedziała się o wpływie nauki na postęp w walce o ochronę środowiska naturalnego.

Spotkanie z funkcjonariuszami posterunku policji w Kozłowej Rudzie zrodziło dyskusję o najważniejszych ustawach dotyczących ochrony środowiska. Zaplanowane działania i sposób ich realizacji umożliwiły młodym ludziom poznanie swojego środowiska, uczyły obywatelskiej odpowiedzialności, kształtowały twórczą postawę i ekologiczne myślenie.

Zachęceni przykładem dobrych praktyk młodzi ludzie sami tworzyli ekologiczne projekty, prowadzili ekologiczne badania (lubianych artykułów spożywczych, ubrań, kosmetyków, wody, powietrza, porostów itp.), badali jakość warzyw przyniesionych ze swoich ogródków. To była pierwsza ekologiczna praca wykonana w laboratorium chemicznym Gimnazjum w Płutyszkach.

Spotkanie z funkcjonariuszami posterunku policji w Kozłowej Rudzie zrodziło dyskusję o najważniejszych ustawach dotyczących ochrony środowiska. Zaplanowane działania i sposób ich realizacji umożliwiły młodym ludziom poznanie swojego środowiska, uczyły obywatelskiej odpowiedzialności, kształtowały twórczą postawę i ekologiczne myślenie.

**BEE ACTIVE,
BEE USEFUL
– BEE COMMUNITY!
(BĄDŹ AKTYWNY,
BĄDŹ POŻYTECZNY
– BĄDŹ SPOŁECZNY!)**

Vaikų ir Jaunimo Centras „Džiaugsmo Slėnis“ VšĮ
(Centrum Dzieci i Młodzieży „Dolina Radości”)

Fundacja Centrum Aktywności Twórczej
w Lasociach

27.06 - 3.07.2014, Telšiai (Litwa)

Litewskie Centrum Dzieci i Młodzieży „Dolina Radości” razem z organizacją partnerską z Polski – Fundacją Centrum Aktywności Twórczej, zrealizowało projekt *Bądź aktywny, bądź pożyteczny – bądź społeczny!* (*Būk aktyvus, būk naudingas – būk visuomeniškas!*).

W projekcie wzięła udział młodzież w wieku 17-19 lat, żądna wiedzy, nowych doświadczeń, poszukująca nowych możliwości biznesowych, nowego spojrzenia na pracę i biznes. Byli to bardzo pracowici młodzi ludzie, zainteresowani tworzeniem nowych miejsc pracy nie tylko dla siebie, ale i dla innych, patrzący na przyszłość swojego kraju i całej Europy w kontekście wspólnoty prospołecznych i pracowitych jednostek. Projekt był realizowany w Telszach, gdzie uczestnicy wesoło i intensywnie spędzili letni tydzień, pograżeni w nauce, badaniach i poszukiwaniach.

Ten międzynarodowy projekt stworzył dla grupy młodzieży z Litwy i Polski możliwość poznania sąsiednich kultur, historii, tradycji, narodowej kuchni, rzemiosła oraz pieśni i tańców. Uczestnicy zwiedzali Muzeum Wsi Żmudzkiej, gdzie zapoznali się z życiem dawnej litewskiej wsi. Młodzież wzięła udział w zorganizowanych dla niej edukacyjnych programach – w warsztatach odlewania świec, warsztatach tkackich i plecienia przedmiotów z wikliny. Na wykładzie miejscowego pszczelarza młodzi ludzie dowiedzieli się

o specyfice pszczelarstwa i leczniczych właściwościach miodu. Ten wykład szczególnie zainteresował uczestników. Zadawali pszczelarzowi dużo pytań, mogli skosztować miodu z jego pasieki, a nawet przymierzyć pszczelarską odzież.

Na warsztatach przedsiębiorczości młodzież zdobywała umiejętności formowania zespołów i pracy w grupie w warunkach wzajemnej konkurencji. Młodzież z obu krajów połączyły różne drużynowe gry sportowe, które kształtowały wytrzymałość, racjonalne myślenie i umiejętność strategicznego działania. Już pierwszego dnia spotkania wprowadzono ogólne zasady projektu, które stworzyły atmosferę wzajemnego szacunku, zapewniając uczestnikom poczucie równości i odwagę swobodnego wyrażania swoich twórczych idei oraz ich realizacji. W czasie projektu uczestnicy wspólnie tworzyli naklejki dla przygotowanych przez siebie mieszanek miodu z orzechami i nasionami. Te zajęcia wyzwoliły ambicje uczestników i odkryły ich zdolności twórcze.

Finalny show talentów dał uczestnikom możliwość pokazania przed rówieśnikami swoich scenicznych zdolności. Podczas nieformalnych zajęć uczestnicy zdobyli wiedzę o innych, mniej popularnych możliwościach wspierania przedsiębiorczości. W dyskusjach mogli doskonalić znajomość języka angielskiego, nauczyć się wsłuchiwać się w opinie innych i bronić swojego zdania. Nowe znajomości z rówieśnikami, tak miejscowymi, jak i z zagranicy, umożliwiły nawiązanie nowych przyjaźni. To wszystko udowodniło, że zdobywanie nowych umiejętności i doświadczeń może być bardzo ciekawe i przyjemne.

Każdy uczestnik projektu na pożegnanie dostał dyplom za aktywny udział w działaniach projektu i miał możliwość zabrania do domu słóiczka z przygotowaną przez siebie mieszaną miodu, ozdobionego własnoręcznie wykonaną naklejką.

Młodzież z obu krajów połączyły różne drużynowe gry sportowe, które kształtowały wytrzymałość, racjonalne myślenie i umiejętność strategicznego działania. Już pierwszego dnia spotkania wprowadzono ogólne zasady projektu, które stworzyły atmosferę wzajemnego szacunku, zapewniając uczestnikom poczucie równości i odwagę swobodnego wyrażania swoich twórczych idei oraz ich realizacji.

MUZIKA BE SIENŲ (MUZYKA NIE ZNA GRANIC)

Klaipėdos Vaikų Laisvalaikio Centras (Kvlc)
(Młodzieżowe Centrum Rekreacji w Kłajpedzie)

Voluntary Labour Corps

24 - 29.06.2014, Kretingos raj. (Litwa)

Projekt *Muzyka nie zna granic* zainicjowało Młodzieżowe Centrum Rekreacji w Kłajpedzie w celu zapobiegania zauważalnej zarówno na Litwie, jak i w Polsce tendencji oddalania się młodzieży od swojej rodzimej kultury i historycznych korzeni. Głównym działaniem uczestników było stworzenie warunków do międzykulturowego i międzyetnicznego dialogu, wykorzystując przy tym sztukę i muzykę ludową. W projekcie udział wzięło 20 młodych ludzi z Litwy i Polski.

Podczas przygotowań uczestnicy podzielili między siebie zadania potrzebne do realizacji projektu: wybór i nauczenie

się ludowych piosenek, przygotowanie prezentacji swoich krajów, wybór ludowych tańców i gier, przygotowanie wieczoru kuchni narodowych. Młodzież z obu krajów spotkała się w dzień narodowego święta Litwy – Jonines – w siedzibie Młodzieżowego Centrum Rekreacji prowadzonego przez Fundację Charytatywną w Kretyndze. Pięć dni trwały warsztaty twórcze, na których młodzież uczyła się ludowych pieśni, tworzyła współczesne aranżacje. Dla przełamania lodów organizowano zespołowe gry integracyjne, wykonywano twórcze zadania, odbywały się międzykulturowe wieczory. Zwieńczeniem projektu był koncert pieśni ludowych we współczesnej aranżacji, który odbył się w nadbałtyckim kurorcie Kłajpedy – Melnrage.

Głównym efektem projektu było zainteresowanie się uczestników kulturowym i historycznym dziedzictwem swego kraju. Młodzi ludzie z dużym entuzjazmem angażowali się w muzyczne i inne działania, wykazali się umiejętnością pracy w zespole, komunikowali się w przyjaznej, bezkonfliktowej atmosferze. W grach, tańcach, w czasie twórczych warsztatów dostrzegli kulturowe podobieństwa.

Udział w projekcie zmienił stosunek młodych ludzi do muzyki ludowej. Mimo pewnego sceptycyzmu, wyrażanego na początku wymiany, wszyscy aktywnie i z entuzjazmem uczyli się ludowych piosenek, tworzyli dla nich współczesne aranżacje, a potem cieszyli się możliwością przedstawienia własnej twórczości przed publicznością.

TAI, KAS MUS VIENIJA – 2 (TO, CO NAS ŁĄCZY – 2)

Kauno Kurčiųjų ir Neprigirdinčiųjų Ugdymo Centras

Centrum Edukacji Specjalnej przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Olecku

2 - 6.07.2014, Kaišiadorių r., Rumšiškės, Trakai, Kernavė, Kaunas (Litwa);
15 - 16.10.2014, Olecko (Polska)

W projekcie brała udział młodzież ucząca się w polskim i litewskim centrum edukacji specjalnej. Uczestnicy mieli okazję wspólnie się bawić, rozmawiać i omawiać wspólne działania realizowane w ramach wymiany na Litwie, zdobyte podczas tych działań doświadczenia oraz plany dalszej współpracy. Na spotkanie przyjechali także uczniowie, którzy nie brali udziału w projekcie wymiany, dzięki czemu liczba objętych projektem dzieci wzrosła. Dzieci wysłuchały historii powstania Centrum, opowieści o opiece osób niesłyszących świętym Filipie Smaldone i jego relikwiiach przechowywanych w muzeum Centrum Edukacji Specjalnej. Każdy chętny mógł te relikwie zobaczyć.

Zorganizowano również wspólną wycieczkę po okolicach Olecka. Podziwiając piękno jesiennej przyrody, zwiedzano ważne dla Olecka miejsca. Wrażeniami z pierwszego dnia spotkania uczniowie dzielili się na biesiadzie przy ognisku. Pieczono kiełbaski, przygotowane zostały polskie i litewskie przysmaki. Po kolacji uczestnicy spotkali w sali edukacyjnej Centrum, gdzie artystyczne występy uczniów, tańce i zabawy trwały do późnego wieczora.

Na pożegnanie zorganizowano ostatnie wspólne warsztaty, gdzie zostały przygotowywane pamiątkowe plakaty. Potem uczniowie wymienili się prezentami i serdecznymi życzeniami, złożyli podpisy na „ściance gości”. Po wspólnym obiedzie i pożegnaniu uczestnicy rozjechali się do domów. Wszyscy uczestnicy i organizatorzy podkreślają rolę, jaką w ich ży-

ciu odegrała ta podróż, zawiązanie serdecznych przyjaźni, możliwości bliższego poznania samego siebie i innych, uczenia się przez własne doświadczenie i komunikację z innymi. To wszystko rozwijało ich osobowości, kształtowało postawę tolerancji i wzajemnego porozumienia.

Wszyscy uczestnicy i organizatorzy podkreślają rolę, jaką w ich życiu odegrała ta podróż, zawiązanie serdecznych przyjaźni, **możliwości bliższego poznania samego siebie i innych, uczenia się przez własne doświadczenie i komunikację z innymi.**

PARTNERYSTÉ PER SPORTĄ (SPORTOWE PARTNERSTWO)

Visagino Sporto Centras

Stowarzyszenie Miłośników Kultury Ludowej Folkier w Zgierzu

4 - 10.08.2014, Visaginas (Litwa)

Cechą szczególną miasta Wisaginia jest kulturowa różnorodność, dlatego ważne jest, aby młodzież z niego pochodząca kształtowała w sobie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania przyjaznych relacji, komunikowania się i współpracy z ludźmi innej kultury i o różnych poglądach. Potrzeba tolerancji jest bardzo aktualna zarówno dla Wisaginii, jak i dla wielu innych europejskich miast, gdzie mieszkają ludzie różnych narodowości, religii i tradycji. Dla każdego człowieka powinna być ważną umiejętnością życia w grupie, komunikowania się, współdziałania z innymi, bycie odpowiedzialnym obywatelem swojego miasta i kraju.

Właśnie ten temat postanowiła zgłębić i rozwinąć grupa młodzieży z Ośrodka Sportu w Wisaginii, składając wniosek o dofinansowanie swojego projektu. Dwudziestu młodych ludzi (po 10 z każdego kraju) oraz kierownicy grup podczas wspólnego uprawiania sportu uczyli się umiejętności współpracy w grupie, komunikacji i partnerstwa. W projekcie brali udział młodzi ludzie w wieku 17-25 lat.

Sport to między innymi rywalizacja. Projekt wymiany wykorzystał współzawodnictwo sportowe jako lekcję współdziałania, porozumienia i tolerancji – wartości i kompetencji niezbędnych w życiu społecznym. Działania sprzyjały międzykulturowej integracji, zbliżeniu obu narodów, łamaniu kulturowych stereotypów. Młodzież sprawdzała swoje możliwości w różnych dyscyplinach sportowych: w boksie, kajakarstwie, akrobatyce w parach i tańcu. Zaangażowani w różne działania sportowe młodzi ludzie zobaczyli i poczuli fenomen aktywności fizycznej jako przyjaznego środka komunikacji międzykulturowej, sposobu poznania i rozwoju swoich możliwości. Metody pracy stosowane podczas tego projektu były oparte na edukacji nieformalnej: aktywne uczestnictwo, zaangażowanie w działania, odpowiednie środowisko, nauka przez praktykę i obowiązywała tu zasada powszechności. Zwieńczenie projektu stanowiła wystawa fotografii *Partnerysté per sportą* przedstawiająca społeczność miasta Wisaginia.

ISTORIJŲ SĄSAJA ANT ŠILKO (JEDWABNA NIĆ HISTORII)

Suaugusiųjų ir Jaunimo Mokymo Centras
(RSJMC)

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych
nr 1 w Rydułtowach

5 - 11.06.2014, Rokiškis (Litwa)

Tylko świadomi obywatele, którzy znają i rozumieją znaczenie historii własnego kraju, mogą zrozumieć znaczenie obywatelskich wartości i rozwijać swoją dumę narodową we współczesnej oraz przyszłej Europie. Dla wszystkich krajów ważna jest troska o zachowanie narodowych tradycji. Polsko-litewską współpracę cechowała wzajemna tolerancja dla różnych kultur i tradycji. Dbałość o kulturowe dziedzictwo oznacza dbałość o narodową tożsamość. Badanie kulturowych podobieństw oraz różnic kształtowało obywatelską i patriotyczną postawę młodzieży.

Głównym założeniem projektu *Istorijų sąsaja ant šilko* było odnalezienie w Rakiszkach miejsc związanych z historią Polski, sfotografowanie i przeniesienie obrazu na tkaninę techniką malowania na jedwabiu. Realizacja projektu pozwoliła w atrakcyjnej formie pokazać młodym ludziom więzi historyczne Polski i Litwy, uświadomić im znaczenie historii i kształtować w nich postawy obywatelskie. Projekt umożliwił młodzieży lepsze poznanie swojego ojczystego kraju, rozwinął poczucie tożsamości narodowej. Wiedza historyczna została przekazana w atrakcyjnej formie poprzez metody edukacji nieformalnej.

Malowanie na jedwabiu odbywało się w otoczeniu przyrody w pięknej agroturystycznej zagrodzie, przy akompaniamencie śpiewu ptaków i szumu brzoź. Szesnastu młodych ludzi szybko podzieliło między siebie codzienne obowiązki:

jedni rozpalali ognisko, inni obierali ziemniaki, a jeszcze inni przygotowywali posiłki. Późnym popołudniem w zalanej słońcem altanie suszyły się wspaniałe plenerowe dzieła. A młodzi artyści w tym czasie relaksowali się, pływając łódką albo grając zespołowe gry.

Zarówno młodzież z Centrum Edukacji Dorosłych i Młodzieży w Rakiszkach, jak i uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Rydułtowach nigdy nie zapomną poznanych podczas wymiany przyjaciół ani wykonanych prac. Kontakty podtrzymują na Facebooku, a ich plenerowe prace zdobią szkołę.

Realizacja projektu pozwoliła w atrakcyjnej formie pokazać młodym ludziom więzi historyczne Polski i Litwy, uświadomić im znaczenie historii i kształtować w nich postawy obywatelskie. **Projekt umożliwił młodzieży lepsze poznanie swojego ojczystego kraju, rozwinął poczucie tożsamości narodowej.** Wiedza historyczna została przekazana w atrakcyjnej formie poprzez metody edukacji nieformalnej.

SZKOLENIA, PROMOCJA, UPOWSZECHNIANIE

Jednym z podstawowych zadań Funduszu jest prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz upowszechniającej rezultaty projektów. Każdego roku w Polsce i na Litwie odbywa się około 10 spotkań z beneficjentami, a także osobami zainteresowanymi dofinansowaniem projektu, na których informujemy o zasadach składania wniosków oraz podpowiadamy jak stworzyć wartościowy projekt edukacyjny. Po zrealizowanym projekcie koordynatorzy i liderzy zapraszani są na spotkania ewaluacyjne, służące podsumowaniu efektów ich pracy. Pozyskiwaniu nowych partnerów i szukaniu pomysłów na projekty służy seminarium kontaktowe Develop2Gether, w którym co roku uczestniczą 24 osoby z Polski i Litwy.

W ramach działań promocyjnych i upowszechniających wydajemy raporty, w których prezentowane są najlepsze praktyki. Prowadzimy także stronę internetową, na której nasi beneficjenci mogą uzyskać wszystkie najważniejsze informacje związane z działaniem Funduszu. Ponad 400 osób śledzi nasz profil na portalu Facebook, gdzie regularnie prezentujemy informacje o realizowanych projektach, zachęcamy do udziału w konkursach i wydarzeniach, organizowanych przez Fundusz, a także promujemy litewską kulturę. Co dwa miesiące wysyłamy także newsletter z aktualnościami. Każdego roku wydawany jest raport przedstawiający opisy zrealizowanych projektów, a także publikacje tematyczne.

SPOTKANIA INFORMACYJNE

→8.12.2014, 11.12.2014 (POLSKA)

Narodowe Instytucje Zarządzające dbają o dostarczenie potencjalnym beneficjentom wszelkich informacji niezbędnych do wzięcia udziału w konkursie wniosków. W tym celu po ogłoszeniu terminów składania wniosków w Polsce i na Litwie organizowane są spotkania informacyjne, w których każdego roku uczestniczy kilkadziesiąt osób. Potencjalni beneficjenci otrzymują informacje związane z kryteriami formalnymi, jakościowymi, szczegółowo omawiają zasady finansowania projektów, a także odpowiadają na pytania dotyczące wypełniania wniosków konkursowych.

SZKOLENIA WPROWADZAJĄCE

→4-6.04.2014 (POLSKA)

→7-9.04.2014 (LITWA)

Przed rozpoczęciem działań beneficjent zapraszany jest na obowiązkowe szkolenie przygotowujące do realizacji projektu. Jest to okazja nie tylko do zdobycia praktycznej wiedzy związanej z aspektami finansowymi czy edukacją pozaformalną. Uczestnicy tak zwanych „starterów” informowani są także o sposobach promowania projektu i dzielenia się sukcesami oraz wypracowanymi rezultatami z innymi. Beneficjenci mają również okazję na wymianę cennych doświadczeń zdobytych w trakcie realizacji innych inicjatyw.

SPOTKANIA EWALUACYJNE

→28-30.11.2013 (POLSKA)

→8-9.12.2014 (LITWA)

Dbając o jak najlepsze wyniki realizowanych projektów i dostarczenie beneficjentom informacji zwrotnych na temat przeprowadzonych przez nich działań, pod koniec każdego roku Narodowe Instytucje Zarządzające organizują spotkanie ewaluacyjne. Jego celem jest przeanalizowanie wyników pracy nad projektami, a także wymiana refleksji. Często spotkania te stanowią źródło cennych doświadczeń oraz inspiracji dla kolejnych działań. Spotkanie jest również narzędziem, dzięki któremu Fundusz może analizować i podnosić jakość działań własnych, tak aby zaspokajać potrzeby wnioskodawców i beneficjentów.

SEMINARIUM KONTAKTOWE DEVELOP2GETHER

→2-5.12.2014

Już po raz szósty zorganizowane zostało seminarium kontaktowe Develop2Gether. Tym razem gospodarzem wydarzenia była Litwa. W dniach 2-5 grudnia 2014 roku w Wilnie spotkało się 20 osób z Polski i Litwy. Szósta edycja seminarium poświęcona była głównie budowaniu partnerstw oraz tworzeniu projektów o wysokiej wartości edukacyjnej. Metody pracy zastosowane w trakcie seminarium miały za zadanie pobudzać kreatywność uczestników, starano się stworzyć atmosferę, w której nawiązywanie partnerstw jest naturalnym procesem. Część spotkania poświęcona była również zajęciom z rozpowszechniania wyników projektów, niezwykle ważnemu aspektowi, dzięki któremu efekty pracy uczestników projektów mogą być wykorzystywane w przyszłości przez kolejne grupy młodzieży. Seminarium było okazją do zdobycia wiedzy niezbędnej do budowania efektywnej współpracy międzynarodowej, ale także inspiracją i dużą dawką motywacji przy tworzeniu kolejnych działań.

DZIAŁANIA PROMOCYJNE I UPOWSZECHNIANIE

INTERNET

Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży prowadzi dużą część działań promocyjnych oraz upowszechniających w Internecie. Skupiają się one na **stronie internetowej**, na której publikujemy informacje dotyczące składania wniosków, prezentujemy galerię projektów oraz listę potencjalnych organizacji partnerskich.

W 2014 roku uruchomiony został **profil Funduszu na portalu Facebook**. Kilka razy w tygodniu zamieszczane są tam informacje dla beneficjentów o bieżących działaniach, relacje z przebiegu projektów, informacje o Litwie, jej zwyczajach, tradycjach, kuchni i atrakcjach turystycznych. W ciągu niecałych 12 miesięcy udało nam się pozyskać ponad 400 osób zarówno z Polski, jak i Litwy, regularnie śledzących nasze wpisy. Staramy się również zamieszczać informacje o ciekawych inicjatywach naukowych oraz zapraszać na wydarzenia związane z promowaniem litewskiej kultury.

Beneficjenci oraz osoby śledzące na bieżąco działania Funduszu są informowani o najważniejszych wydarzeniach za pomocą wysyłanego co dwa miesiące **newslettera**. W 2014 roku odświeżona została jego formuła, przez co stał się on jeszcze bardziej przejrzysty i atrakcyjny dla czytelników. Oprócz informacji o stałej działalności Funduszu zamieszczane są w nim także relacje z przebiegu projektów, zaproszenie do konkursów oraz ciekawych inicjatyw edukacyjnych.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Każdego roku Fundusz wydaje **raport** podsumowujący działania oraz prezentujący najciekawsze projekty. Publikacja zawiera także statystyki za miniony rok oraz relacje z wydarzeń organizowanych przez Fundusz. W 2014 roku wydana została także publikacja pod tytułem **Jakość, a nie jakoś**, która w przystępny sposób pokazuje, jak stworzyć dobry projekt, jak nim zarządzać oraz go poprawnie zrealizować.

KONKURSY

Staramy się wspierać wysiłki naszych beneficjentów służące promowaniu przyjaznych stosunków polsko-litewskich, dlatego w 2014 roku ogłoszone zostały dwa konkursy, w których udział mogli brać zarówno koordynatorzy, jak i uczestnicy projektów. Konkurs dla koordynatorów nosił nazwę „**Budując przyjaźń**”, a zadanie konkursowe polegało na napisaniu eseju ukazującego wpływ projektów na budowanie pozytywnych relacji pomiędzy Polską i Litwą. Aby wziąć udział w konkursie „**PL♥LT**”, uczestnicy musieli przesłać zdjęcie promujące polsko-litewską przyjaźń zrobione w trakcie działań projektowych. Konkursy cieszyły się dużą popularnością wśród beneficjentów, a honorowe patronaty nad nimi objęły ambasady Polskiej Litwy.

KONKURS EDUINSPIRACJE I EDUINSPIRATOR

Upowszechnianie rezultatów stanowi integralną część realizacji projektu. Podczas każdego prowadzonego przez Fundusz spotkania podkreślamy kluczową rolę prawidłowego zaplanowania procesu upowszechniania rezultatów dla zwiększenia wpływu projektu na otoczenia, a także zapewnienie mu trwałości. Prezentujemy przykłady dobrych praktyk oraz skuteczne narzędzia, które mogą być wykorzystywane podczas promowania i upowszechniania rezultatów prowadzonych działań.

Najlepsze projekty dofinansowane przez Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży biorą udział w konkursach organizowanych przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji, takich jak EDUinspiracje i EDUinspirator. Celem konkursu EDUinspirator jest wyłonienie i promocja najlepszych, najbardziej wartościowych praktyk spośród projektów dofinansowywanych przez FRSE. W 2014 r. Fundacja postanowiła nagrodzić także osoby indywidualne, których działania na rzecz poprawy jakości systemu kształcenia zasługują na szczególne uznanie. W tym celu ogłoszono konkurs EDUinspirator.

W konkursie EDUinspiracje w kategorii Polsko-litewska przyjaźń zwyciężył projekt *Awanarda stylu - czyli polsko-litewski wymiar artrecyklingu*, zrealizowany przez Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu, a w konkursie EDUinspirator w kategorii *Polsko-litewska przyjaźń* zwyciężył pan Marcin Głuszzyk. Nagrody wręczono podczas uroczystej gali, która odbyła się w Centralnej Bibliotece Rolniczej w Warszawie 20 listopada.

Nagroda w konkursie EDUinspiracje w kategorii *Polsko-litewska przyjaźń*

Zwycięzca: Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu
Tytuł projektu: *Awangarda stylu – czyli polsko-litewski wymiar artrecyklingu*

Beneficjentkami projektu były dziewczęta od 16. do 18. roku życia z Młodzieżowego Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej (MCEiRS) w Goniądzu oraz placówek resocjalizacyjnych z Wilna i Kowna. W ramach projektu realizowano działania promujące ekologię. Dziewczęta podczas zajęć musiały wykazać się inwencją twórczą, by zużytym i na pierwszy rzut oka niepotrzebnym materiałom nadać nowe znaczenie. Uczestniczki projektu tworzyły w ten sposób awangardowe dzieła sztuki, przedmioty codziennego użytku oraz części garderoby i biżuterii. Organizatorzy podkreślali, że warsztaty z zakresu rękodzieła do dziś są kontynuowane i cieszą się dużym zainteresowaniem lokalnej społeczności, a wykonane przedmioty trafiają na aukcje charytatywne. Surowce wtóre jako materiały plastyczne wykorzystuje dziś wiele szkół i przedszkoli w regionie.

Zajęcia okazały się strzałem w dziesiątkę. Nie tylko zainteresowały lokalne placówki, ale również przyniosły wiele korzyści dziewczętom z ośrodka w Goniądzu. Uczestniczki projektu dzięki warsztatom rozwinęły swoje umiejętności manualne, nauczyły się pracy w zespole oraz pogłębiły swoją wiedzę na temat kultury, języka, tradycji i obyczajów krajów Polski i Litwy. To wszystko spowodowało, że stały się bardziej pewne siebie oraz zaczęły wierzyć w swoje możliwości.

Dzięki upowszechnieniu wypracowanych rezultatów placówka z Goniądza stała się rozpoznawalna wśród innych instytucji zajmujących się opieką, edukacją oraz socjalizacją trudnej młodzieży.

Nagroda w konkursie EDUinspirator w kategorii *Polsko-litewska przyjaźń*

Zwycięzca: Marcin Głuszyk, Fundacja Akademia Podmiotowego Wspierania Młodzieży

Instruktor harcerski, pedagog, wychowawca młodzieży przebywającej w placówce resocjalizacyjnej, współautor nowatorskiej metody pracy z młodzieżą zagrożoną wykluczeniem społecznym, wychowawca w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Trzebieży, prezes Fundacji Akademia Podmiotowego Wspierania Młodzieży. Pomysłodawca i kurator ogólnopolskiego Przeglądu Twórczości Młodzieży dla podopiecznych placówek resocjalizacyjnych. Zaangażowany w realizację projektu *Akademia Podmiotowego Wspierania Młodzieży*, którego głównym celem było wspieranie rozwoju podopiecznych placówki resocjalizacyjnej poprzez włączenie ich do udziału w przedsięwzięciu o charakterze edukacji pozaformalnej i międzykulturowej. Działania projektowe obejmowały również wspólne przygotowanie przedstawienia artystycznego, w którym wystąpili uczestnicy wymiany z Polski i Litwy. Scenariusz spektaklu został tak opracowany, by uczestnicy mogli zaprezentować swoje indywidualne uzdolnienia aktorskie, taneczne, instrumentalne i wokalne.

Zdaniem laureata sukcesem projektów polegających m.in. na międzynarodowych wymianach jest poprawa jakości pracy resocjalizacyjnej w placówce. Dzięki przedsięwzięciom, w które zaangażowany był Marcin Głuszyk, lokalna społeczność, a także nauczyciele zmienili stosunek do wychowanków placówek resocjalizacyjnych. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Trzebieży jest instytucją, w której w ostatnim pięcioleciu znacząco poprawiła się atmosfera oraz spadła liczba zachowań agresywnych wśród podopiecznych. Odnotowano również spadek liczby ucieczek wychowanków. Dodatkowo młodzież zaangażowana w projekty rozwinęła swoje umiejętności taneczne, aktorskie oraz wokalne.

POLSKO-LITIEWSKI
FUNDUSZ WYMIANY
MŁODZIEŻY
W WILNIE

LIETUVOS IR LENKIJOS
JAUNIMO MAINŲ
FONDAS VILNIAUS

65

LICZBA ZŁOŻONYCH
WNIOSKÓW
[171]
SUDÉTINGŲ PARAIŠKŲ
SKAIČIUS

106

17

LICZBA
DOFINANSOWANYCH
WNIOSKÓW
[46]
FINANSUOJAMŲ
PARAIŠKŲ SKAIČIUS

29

76

LICZBA LIDERÓW
MŁODZIEŻOWYCH:
[178]
JAUNIMO LYDERIŲ
SKAIČIUS:

102

525

243

LICZBA MEŻCZYZN
[508]
VAIKINŲ SKAIČIUS:

LICZBA UCZESTNIKŲ
PROJEKTŲ
[1125]
PROJEKTŲ DALYVIŲ
SKAIČIUS:

265

600

335

INSTYTUCIJE
APLIKUJĄČE
[106]

PROJEKTŲ TEIKĖJAI:

322

LICZBA KOBIET
[657]
MERGINŲ SKAIČIUS:

70	17	NGO / NVO
18	14	SZKOŁY / MOKYKLOS
4	0	UCZELNIE WYŻSZE / AUKŠTOSIOS MOKYKLOS
14	19	PUBLICZNE / VIEŠOSIOS INSTITUCIJOS
0	15	INNE / KITI